

Albitt fra Kjøpsvik, Nordland

Av Tomas Husdal

Ved Kjøpsvik i Nordland henter Norcem råstoff til sementproduksjon i et stort dagbrudd i en kaledonsk marmor. Bruddet ligger et par km nordøst for Kjøpsvik, og er lett synlig fra Rv 827. Bruddområdet er avsperrt, og bedriften tillater av sikkerhetshensyn ikke mineralsamling.

Marmoren inneholder i enkelte soner hulrom opp mot rundt en meter i størrelse. Mineralinnholdet i hulrommene varierer noe, men aller vanligst forekommer kalsitt, muskovitt (*fuchsitt*), kvarts, pyritt, pyrrhotitt, dravitt, rutil, dolomitt og albitt, alle som velformede krystaller på flere cm. Av uvanlige mineraler kan strontiodresseritt og en mulig fluor-dravitt nevnes.

På slutten av 90-tallet ble det funnet et stort hulrom i en gammel del av bruddet – omtrent en meter i diameter og synlig på lang avstand. Ved første øyenkast virket

hulrommet tomt, men det viste seg at det hadde kollapset – veggene og taket hadde løsnet og falt ned, og lå med krystallene på undersiden. Selv om mange av krystallene naturlig nok hadde fått noen småskader var det mulig å berge flere 30 cm brede plater dekket av store krystaller av kalsitt og jernholdig dolomitt. Det ble også funnet flere biter med fargeløse til hvite albittkrystaller – den største 8 cm lang (bilde). Krystallene viser en karakteristisk parallellvekst og tvillingdannelse. Kantene er gjennomsiktige og uten sprekker, mens de mer sentrale delene alltid er ugjennomsiktige og fulle av sprekker. De er også til en viss grad brunfarget av rust dannet gjennom oksidering av jernholdig dolomitt.

Det bør nevnes at et lignende hulrom sitter noen meter høyere opp i bergveggen, men dette er så utilgjengelig at det ennå ikke er undersøkt.

Grupper av albittkrystaller. Fra Kjøpsvik, Tysfjord. Størrelse på stoffen til høyre: over 14 cm lang, største krystallen er 8 cm lang. Foto: Knut Edvard Larsen.